

Отже, впорядкування і класифікація візуальних патернів за формою і змістом дає можливість дизайнерам систематизовано підходити до розробки композицій та обирати найбільш відповідний стиль для конкретного проєкту. Комбінування різних форм патернів дозволяє створювати багаточарові й складні дизайни, що відповідають сучасним естетичним вимогам та тенденціям.

Література

1. Що таке паттерн. URL: <https://rocketmen.com.ua/ua/article/pattern> (дата звернення: 1.10.2024).
2. Паттерни в айденциці. Що робить бренд унікальним. URL: <https://rubarbs.com/ua/article/identity-patterns-what-makes-a-brand-unique> (дата звернення: 5.10.2024)/
3. UI patterns. Використання шаблонів для UI-дизайну. URL: <https://evergreens.com.ua/ua/articles/ui-patterns.html> (дата звернення: 5.10.2024).
4. Генератори svg-патернів. URL: <https://www.komarov.design/top-10-ghieniatoriv-svg-patierniv/> (дата звернення: 1.11.2024).
5. Фролов, А. І. Множина Мандельброта. Фрактал / А. І. Фролов, О. А. Білоус // Матеріали VI студ. конф. факультету електроніки та інформаційних технологій (7 грудня 2016 р., м. Суми). – Суми : СумДУ, 2016. – с. 45.

ІСТОРИЧНА І КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ЧЕРКАЩИНИ ЯК ОСНОВА ОСВІТНІХ ПРОГРАМ З ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ В ЧДТУ

*Баннова І.¹, Храмова-Баранова О.²
Черкаський державний технологічний університет
E-mail: ¹imbannova@ukr.net, ²khramova74@ukr.net*

Регіональна історична та культурна спадщина є потужним джерелом ідей для розвитку творчих професій, зокрема у сфері графічного дизайну. Черкащина, багата на культурні традиції, історичні пам'ятки та народні ремесла, має значний потенціал для інтеграції цих елементів у професійну підготовку майбутніх дизайнерів. Це не лише сприяє формуванню у студентів почуття ідентичності та гордості за свій регіон, а й відкриває широкі можливості для їхньої творчої реалізації.

Черкаський державний технологічний університет (ЧДТУ), як сучасний навчальний заклад, активно впроваджує у свої освітні програми підходи, що базуються на використанні культурної спадщини. Це дозволяє поєднувати теоретичні знання з практичними навичками, формуючи у студентів глибше розуміння дизайнерської роботи через призму регіонального контексту.

Унікальною особливістю Черкаської області, яку можна інтегрувати в навчальні програми для графічних дизайнерів, є її багата історична та культурна спадщина, пов'язана з козацькою епохою, народним мистецтвом та Тарасом Шевченком, який народився і творив у цьому регіоні. Черкащина – одна з колысок козацтва, де зароджувалися ідеї свободи, волелюбності та боротьби за незалежність. Це відображається в таких образах, як:

- козацька символіка та герби;
- козацькі фортеці й архітектурні елементи;
- орнаменти на зброї та одязі;
- міфічні сюжети.

Ці образи надають сучасному дизайну самобутності, можуть служити візуальними елементами в композиціях та адаптуватися в ілюстраціях, а їх стилізація стала базою розробки сучасних патернів для дизайну.

Тарас Шевченко народився у селі Моринці Черкаської області і його постать є національним символом України. Є чимало образів, пов'язаних з портретами і скульптурами Тараса Шевченка та елементами його поетичної і художньої творчості, які можна відобразити в різноманітних напрямках графічного дизайну.

Народні орнаменти та вишивка Черкащини відзначається мінімалізмом, стриманими кольорами, де домінують червоний та чорний. Геометричні та рослинні орнаменти тут мають особливу символіку, яка зображає родинний затишок, добробут і захист. Стилiзовані версії вишиванок використовуються як шаблони для створення різноманітних графічних патернів або текстур.

Значне місце в культурній спадщині Черкащини займають матеріали Трипільської культури (IV–III тисячоліття до н.е.), знайдені в поселеннях біля сіл Майданецьке, Тальянки і Доброводи. Черкащина вважається одним з осередків цієї культури і археологічні знахідки підтверджують багатий культурний спадок трипільців [1]. Основними особливостями Трипільської культури на Черкащині є археологічні знахідки (поселення та кургани), кераміка з її характерними розписами, символіка і орнаменти, архітектура, ремісництво та прикладне мис-

тецтво. Сучасні митці, дизайнери і навіть архітектори часто звертаються до трипільської тематики, створюючи сучасні інтерпретації орнаментів і символів, що мають глибокий історичний підтекст. Візуальна мова Трипільської культури досі актуальна також у графічному дизайні, дозволяючи передати зв'язок дизайну із глибинними архетипами культури.

Використання трипільських мотивів в дизайні і оздобленні паковань, посуду, меблів або сувенірів стала креативним рішенням студентських творчих проєктів, що зберігають і розвивають традиції Черкащини. Інтеграція цих історично-культурних мотивів в навчальному процесі відбувається на різних рівнях:

- лекції та майстер-класи з історії української символіки і її трансформації в сучасному дизайні;

- лекції з історії Трипільської культури з акцентом на її візуальних та символічних аспектах;

- проєктні завдання, де студенти розробляють айдентику, логотипи, інфографіку, візуалізуючи історичну та культурну спадщину Черкащини;

- практичні роботи з розробкою патернів та текстур, де на основі народних орнаментів та вишивки створюються унікальні фонові та декоративні елементи.

Сучасні особливості розвитку культури Черкаської області також стають джерелом натхнення для студентів і входять до змісту освітніх програм з графічного дизайну. Черкащина має не тільки багату історичну спадщину, вона сьогодні розвивається в таких напрямках, що дають нові можливості для креативного відображення регіону, а саме:

- розвиток туризму та рекреації: як батьківщина Трипілья, парк «Софіївка» в Умані, заповідники Холодний Яр і Корсунь-Шевченківський;

- сучасні фестивалі та культурні заходи: поетичні «Шевченківські дні» та «Гайдамацький шлях», мистецькі й музичні фестивалі, наприклад «Ше.Fest» – фестиваль молодіжної культури та сучасної музики, що інтегрує українські музичні традиції в молодіжне середовище та пропонує для них візуальний супровід – креативні логотипи, постери, афіші з сучасними графічними елементами;

- розвиток малих бізнесів і підприємництва (місцеві крафтові виробники, майстерні ремесел, майстер-класи з народного мистецтва та прикладного дизайну, що відкриває можливості для роботи студентів над реальними проєктами з айдентики та упаковки, створюючи дизайн з акцентом на локальні особливості);

– діджиталізація і новітні технології (онлайн-музеї, додатки з маршрутами для туристів) що може стати частиною навчальних проєктів з діджитал-артів та UX/UI дизайну, де студенти розроблятимуть інтерфейси з урахуванням локальної специфіки.

Інтеграція історичної та культурної спадщини Черкащини в освітні програми підготовки графічних дизайнерів у Черкаському державному технологічному університеті є важливим елементом формування професійної компетентності майбутніх фахівців. Використання унікальних регіональних особливостей у навчальному процесі сприяє:

1. Поглибленню творчого потенціалу студентів. Ознайомлення з багатогранністю історичних і культурних джерел Черкащини надихає студентів на створення оригінальних дизайнерських рішень, підкреслюючи їхню ідентичність.

2. Підвищенню рівня національної свідомості. Залучення до проєктів, пов'язаних із вивченням та популяризацією культурної спадщини, сприяє формуванню почуття гордості за регіональні традиції та їхню роль у розвитку української культури.

3. Розвитку міждисциплінарного підходу. Інтеграція історичних, етнографічних та мистецьких аспектів дозволяє поєднувати різні дисципліни у межах дизайнерських проєктів, формуючи більш широку та всебічну підготовку студентів.

4. Підвищенню конкурентоспроможності випускників. Знання локальних культурних кодів і навички їх інтеграції у дизайн надають майбутнім фахівцям перевагу на ринку праці, особливо у проєктах, орієнтованих на збереження та популяризацію культурної спадщини.

Результати впровадження таких підходів демонструють, що регіональна спадщина стає дієвим інструментом професійного зростання дизайнерів, збагачуючи їх творчий арсенал і сприяючи збереженню культурного надбання України. Подальші дослідження та розвиток цієї теми відкривають нові перспективи для впровадження інноваційних методик навчання у сфері графічного дизайну.

Література

1. Мосенкіс Ю. Л. Мова трипільської культури: джерела, методи, результати реконструкції. – Київ : НДІТІАМ (Державний НДІ теорії та історії архітектури і містобудування), 2021. – 163 с.
2. Фролов А. І. Множина Мандельброта. Фрактал / А. І. Фролов, О. А. Білоус // Матеріали VI студ. конф. факультету електроніки та інформаційних технологій (7 груд. 2016 р., м. Суми). – Суми : СумДУ, 2016. – С. 45.